

Planinarenje je stil života, za sve, a ne samo za „zdrave“ ljude

„Osobe s invaliditetom treba uvijek poticati da naprave korak više, da svojom upornošću ruše predrasude i barijere jer one postoje samo u glavama ljudi“, kaže Stjepan Dubac, voditelj Inicijative 'Planinarenje i penjanje za sve'

Objavio Sanja Plješa - 01.11.2021 u 7:15

Inicijativa „**Planinarenje i penjanje za sve**“ želi uključiti što više osoba različite životne dobi, posebice djecu i mlade te osobe s invaliditetom (OSI) kao i osobe s posebnim potrebama, u aktivnosti i sportove u planinama s naglaskom na penjanje. Ta se inicijativa nadovezala na inicijativu „**Penjanje za sve**“ koja je nastala prije četiri godine na međunarodni **Dan osoba s invaliditetom**, 3. prosinca 2017. godine, a proizašla je iz europskog projekta Erasmus + „Penjanje za sve“ u koji je bio uključen **Hrvatski planinarski savez**.

„Cilj nam je što više razviti inkluziju **osoba s invaliditetom** što znači da nije riječ samo o vođenju kao takvom po planinama nego općenito o druženju, prijateljstvu i zabavi koja se ostvaruje u prirodi“, rekao nam je inicijator **Stjepan Dubac**, koji je i sam osoba s invaliditetom i zna koliko je važna inkluzija takvih osoba u socijalni život. Bavio se speleologijom koja mu je dala poticaj za planinarenje i penjanje, ali i kako bi se ostale osobe s invaliditetom upoznale s ljepotama prirode.

„Rođen sam s obostranim gubitkom sluha (naglušost) u obitelji u kojoj su oba roditelja osobe oštećena sluha (majka – stečena gluhoća / otac – rođen kao nagluha osoba) te sestra koja se također, kao i ja, rodila s obostranom nagluhošću. Mogli bismo reći da je oštećenje sluha, kao i sve teškoće vezane za taj oblik invaliditeta, prisutno u mojoj obitelji gotovo od malih nogu. U djetinjstvu pa i kasnije tijekom života, uglavnom sam se družio s čujućim vršnjacima i mogu reći da sam doživio sve i svašta. Neću reći da su svi događaji bili negativni, većinom su to lijepa i ugodna sjećanja no bilo je na žalost i onih neugodnih čije posljedice još uvijek nosim u duši“, rekao je Dubac.

>>Ana Sršen: Za nedosanjane snove nikad nije kasno

Inicijativa kod nas počiva na radu pojedinaca

Pojasnio je da je u početku u inicijativu „Penjanje za sve“ bilo uključeno šest nacionalnih saveza iz šest država. Nakon nekog vremena, on je izašao iz te inicijative i pokrenuo novu „Planinarenje i penjanje za sve“ čiji je nositelj **Planinarsko društvo Sveučilišta (PDS) Velebit**.

„Iako sam bio osnivač Inicijative, izašao sam iz nje, a hoću li se ponovno uključiti, to ne ovisi o meni. Uspoređujući našu inicijativu s onima u susjednim državama, primjerice u Sloveniji, vidljivo je kako kod nas ona počiva na radu pojedinaca dok je u Sloveniji to organizirana aktivnost“, istaknuo je Dubac.

Dodao je kako nam nedostaje ozbiljnosti za rad na jednoj „višoj razini“.

„Nedostaje nam sredstava, interesa, ali i novaca, jer svatko se pita, zašto bi svoje slobodno vrijeme davao neprekidno nekom drugom. Može jednom ili dva puta, ali ne tijekom cijele godine“, naglasio je.

U Hrvatskoj postoji nekoliko udruga za osobe s invaliditetom koje u svom programu imaju zastupljene ove aktivnosti.

„Mnoge osobe s invaliditetom upisuju se u planinarska društva, pohađaju opće planinarske škole te se kasnije aktivno uključuju u njihov rad. Drugi pak pokazuju interes za bavljenjem sportskim penjanjem ili se time već bave penjući se na umjetnim stijinama u dvorani te na prirodnoj 'živoj' stijeni“, kaže Dubac.

Spomenuo je i naše paraolimpijce koji svoje treninge i pripreme često nadopunjavaju kroz razne aktivnosti u prirodi.

To nije puko planinarenje već stil života

Dosad je vodio na planinarenje oko pedesetak osoba s invaliditetom koji obožavaju prirodu. Govoreći o tome gdje je sve s njima planinario, kaže kako su se „uglavnom držali hrvatskih planina, što znači da su bili u Samoborskom gorju, na Velebitu, a često idu i na Medvednicu“. „To nije puko planinarenje već stil života“, naglašava Dubac.

Vodio je i jednog slijepog planinara na slovenski vrh Grintovec. „Svi koji su uključeni u Inicijativu imaju svoje živote i planove, pa kad im se, kako kaže, „svima zvijezde potrefe nađu se i odu šetnju koja može biti različitog intenziteta i oblika“.

„Želja osoba iz Inicijative i mene osobno je da s vremenom pojačavamo intenzitet aktivnosti što znači da one bude što raznovrsnije, da nisu samo planinarenje ili penjanje već da se u to uključe i neke druge aktivnosti koje se mogu provoditi u prirodi. No, dolaskom pandemije koronavirusa, to je stalo, a problem je i u tome što nema dovoljno ljudi koji bi to vodili“, dodaje.

Osobe s invaliditetom treba uvijek poticati da naprave korak više, da svojom upornošću ruše predrasude i barijere

Cilj je inkluzija i obostrana integracija, a ne izolacija

Stjepan Dubac, voditelj Inicijative 'Planinarenje i penjanje za sve' / foto Facebook

Valja imati na umu da za razliku od klasično organiziranog planinarskog izleta u ovom slučaju treba točno znati i biti upoznat s kategorijom invaliditeta izletnika kao i s njihovim mogućnostima. Treba imati dobro razrađen plan aktivnosti i po potrebi osiguranu medicinsku podršku, raspolagati s dovoljnim brojem pratitelja/volontera i ono što je također važno imati podjednak broj sudionika izleta koji nisu osobe s invaliditetom jer je osnovni cilj ove inicijative – inkluzija i obostrana integracija, a ne izolacija.

Zato u Inicijativi „Planinarenje i penjanje za sve“ ističu kako bi željeli da se u taj projekt uključi što više ljudi i OSI kao i svi ostali.

U ovom programu značajna su dva načela: **komunikacija i mobilnost**. U pojedinim kategorijama invaliditeta komunikacija predstavlja značajan ograničavajući faktor u odnosu na mobilnost i upravo zato treba poznavati kategorije invaliditeta kao i mogućnosti svake pojedine osobe s invaliditetom. Na svakom planinarskom izletu lako se uočavaju njihove (ne)mogućnosti i njihovo kretanje/boravak u prirodi treba tome podrediti.

Potpuno je ista stvar i s penjanjem. Treba znati pristupiti osobama s invaliditetom i nekima od njih objasniti da su njihova ograničenja na žalost takva da se ne mogu u istoj mjeri baviti planinarenjem i penjanjem kao i ostale osobe s invaliditetom. „Postoje i neki drugi ograničavajući faktori koji nemaju veze s kategorijom invaliditeta, na primjer pretilost, koji mogu u značajnoj mjeri ograničiti njihovo bavljenje planinarenjem i/ili penjanjem“, pojašnjava Dubac. Napomenuo je kako planinarska oprema i nije tako jeftina i to je dodatni problem za osobe s invaliditetom, jer je potrebno nabaviti opremu za sva godišnja doba i sve prilike.

Ni država pa ni Hrvatski planinarski savez ne vode dovoljno brige o tim ljudima. S pojavom Covida-19 svi projekti, planirani za OSI, jednostavno su otkazani i od strane hrvatske, ali i EU, dodaje Dubac.

>>Osobama s invaliditetom treba pružiti mogućnost razvitka kompetencija i vještina

Skupa posebna oprema

„Problem je pronaći dovoljan broj ljudi bez invaliditeta koji bi bili vodiči i pratioci OSI-ma. Ako želite voditi neku osobu na zahtjevniji izlet ona mora imati i posebnu opremu, ali ta oprema je skupa i ne može se lako nabaviti. Znamo da OSI s obzirom na kategoriju invaliditeta za koju dobivaju naknadu imaju manju mogućnost doći do takve opreme. Prema mom mišljenju, trebao bi biti veći angažman Hrvatskog planinarskog saveza, ali i pojedinih planinarskih udruga i organizacija, penjačkih i sportskih. To zahtijeva jedan kompleksniji sustav i puno opsežniji posao od ovog sadašnjeg koji je još uvijek na razini dobrovoljnog rada, a mi takve aktivnosti odrađujemo u svoje slobodno vrijeme“, rekao je Dubac.

Vodiči ne trebaju prolaziti posebne tečajeve za vođenje OSI na planinarenje, ali ako se ide na neku zahtjevniju stazu tada je poželjno da imaju određena znanja o planinarskim stazama i opremi za planinarenje.

„U Hrvatskoj ima dovoljno ljudi koji su prošili takve staze i koji bi bez problema mogli biti takvi vodiči, ali to onda zahtijeva **nacionalnu strategiju** koju bi trebala voditi krovna planinarska organizacija na puno višoj razini nego što je to sada. U Hrvatskom planinarskom savezu djeluje Radna skupina za osobe s invaliditetom namijenjena upravo takvoj aktivnosti, ja sam inicirao njeno osnivanje i vodio je oko godinu dana, a sve te aktivnosti treba pojačati“, naglasio je Dubac.

Dodao je da ako neka osoba s invaliditetom može na neke teže staze tada joj to treba i omogućiti, a ne ograničavati je na samo jednostavnije staze.

>>Društveno nevidljivi, nepriznati i necijenjeni. Tko su oni?

Osobe s invaliditetom imaju iste potrebe kao i svi drugi

Dubac se osvrnuo i na problem što se na stazu ne može dovesti čovjek u invalidskim kolicima kao što se može primjerice u Sloveniji, gdje postoje utabani makadamski putevi.

„Postoje tvrtke u svijetu koje se bave izradom i opremom specificirane opreme za transport osoba s invaliditetom koje su teže pokretne“, naglasio je Dubac.

Još jedan od velikih problema s kojima se susreću OSI je zapošljavanje jer takve visokoobrazovane osobe teško dolaze do posla.

„Još uvijek postoje predrasude da su OSI osobe s ograničenjima i da se na njih gleda kao da „nešto ne mogu“. Na koncu, osobe s invaliditetom su kao i svi ostali, imaju iste potrebe kao i svi drugi jer one nisu osobe s posebnim potrebama. Osobe s invaliditetom treba uvijek poticati da naprave korak više, da svojom upornošću ruše predrasude i barijere jer one postoje samo u glavama ljudi. „Kao i svi drugi tako i osobe s invaliditetom zaslužuju sudjelovati u istim aktivnostima, doživjeti izlaske i zalaske sunca u planini“, zaključio je Stjepan Dubac.

Fotografija: Inicijativa “Planinarenje i penjanje za sve” – Facebook

Projekt izrade i objavljivanja serijala tekstova pod naslovom **Socijalno poduzetništvo zapošljavanje osoba s invaliditetom** financijski je podržala Agencija za elektroničke medije

Tockanai.hr koristi kolačiće (Cookies). Daljnjom uporabom web stranice, slažete se sa korištenjem kolačića. [Saznaj više](#)

